

Jobban támogassák a nehezen eladható értéket

A Regionális Zenekarok Szövetségének elnöke, egyúttal az Egri Szimfonikus Zenekar művészeti vezetője, Szabó Sipos Máté és Horváth Gábor főtítkár, a Gödöllői Szimfonikus Zenekar művészeti vezetője mesélt lapunknak a regionális együttesek aktuális helyzetéről, illetve a szövetség hosszú távú céljairól.

Í Mióta létezik a Regionális Zenekarok Szövetsége, és fennállása óta melyek a legnagyobb eredményei?

Horváth Gábor: Három vagy négy éve jött létre, de azért vagyok bizonytalan a válaszadásban, mert tulajdonképpen ez egy folyamat volt. Úgy indult, hogy jó néhány vidéki együttes szeretett volna a Szimfonikus Zenekarok Szövetségének a tagja lenni. A szövetség ehhez pozitívan állt hozzá, ugyanakkor ez azt is jelentette volna, hogy további zenekarok is csatlakozni kívánnak majd, ezt viszont már nem tudták felvállalni. Azt javasolták inkább, hogy ezeket a zenekarokat egy különálló szövetségbe verbuváljuk, és akkor, ebben a formában nagyon szívesen beemelik a soraikba.

Szabó Sipos Máté: A szövetség létrejöttének a célja is nagyon fontos volt: amikor az előadó-művészeti törvényt és a támogatási rendszer három kategóriáját megalkották, akkor a nem hivatásos szimfonikus zenekarok leginkább a harmadik kategóriában pályázhattak, ahol a citerazenekartól a kamarakórusokig rengeteg féle zenei

formáció remélt támogatást. Ebben a halmazban – mi, akik évtizedeken keresztül egy-egy várost, régiót vagy megyét képviselő, egyedüli nagy szimfonikus zenekarként látjuk el gyakorlatilag ugyanazt a közszolgálati feladatot, mint a hivatásos szimfonikus zenekarok többsége – nem éreztük magunkat kellő súllyal képviselve. Úgy gondoltuk, hogy ebben a kategóriában is lehetne és kellene másként súlyozni.

Jelenleg a következő zenekarok tartoznak a szövetségünkbe: Békés Megyei Szimfonikus Zenekar, Dunakeszi Szimfonikus Zenekar, Egri Szimfonikus Zenekar, Gödöllői Szimfonikus Zenekar, Kecskeméti Szimfonikus Zenekar, Salgótarjáni Szimfonikus Zenekar, Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar és a Szabolcsi Szimfonikus Zenekar. Ez most egy nyolcas lista, de sajnos történtek szomorú változások is, mivel volt zenekar, amit megszüntettek, vagy időleges pénzügyi gondok miatt szünetelteti tevékenységét. Természetesen mi csak aktív zenekarokat tudunk képviselni, hiszen kicsit érdekképviselőként is működik a szervezetünk. A nagyzenekari szövetségben, a kulturális kormányzati szerveknél és a városi döntéshozóknál is úgy tudjuk a tagjainkat érdemben képviselni, ha mi magunk is világosan határozzuk meg önmagunkat. Többször elmondjuk, hogy miért más ez a nyolc zenekar, mint azok, amelyek ilyen súlyú közszolgálati funkciót nem töltenek be, miért kell máshogy kezelni egy régió egyetlen szimfonikus zenekarát, mint mondjuk egy kamaragyüttest Budapesten, ahol csak hivatásos zenekarból tíz van. Hangsúlyozom, hogy senkitől nem irigyeljük a kedvezőbb lehetőségeket, csupán szeretnénk méltó módon megtartani és fejleszteni azokat a tradicionálisan vidéki bázis zenekarokat, amelyek egyedülként látják el a komolyzenei kultúra terjesztését olyan vidékeken is, ahol még hegedűt nem hallottak élőben soha.

Léptünk azért előre, hisz az utóbbi évek legfontosabb eredménye éppen az, hogy ezt a képviseletet komolyan veszik a döntéshozók, és megpróbálják a támogatásokat ehhez mérten súlyozni és emelni. Az első év tényleg látványosan kiugró eredményt hozott, az összegekben komoly előrelépés történt, és a szövetségünk minden tagja hasonló összegű támogatást kapott. Szerencsére ez a nagyságrend azóta is megmaradt, de valami oknál fogva mégis adódnak érthetetlen különbségek a kapott összegekben.

Fotó: GACSÁDI ALBERT

Horváth Gábor

I Melyek azok az alapvető kritériumok, amelyeket a Regionális Zenekarok Szövetsége tagjainak teljesíteniük kell?

Sz. S. M.: Az elsődleges feltétel, hogy a zenekar folyamatosan működjön, megfelelő taglétszámmal rendelkezzen, évente rendszeresen koncertezzen, állandó állománnyal bírjon, és ellássa azt a közszolgálati feladatot, amit egy fenntartóval kötött közszolgálati szerződés formájában végez, azaz ifjúsági és felnőtt koncerteket szervezzen, tehát egy zenekari évadot tudjon maga mögött. Ehhez állandó próbateremmel, legalább minimális hangszerparral és kisebb menedzsmenttel kell rendelkeznie. Együtteseinknek általában egy városi önkormányzat az állandó fenntartója, támogatója, amellyel közszolgáltatási szerződésben állnak.

H. G.: Ha egy zenekar folyamatosan koncertezik, akkor általában meg tud ezeket a kritériumoknak felelni, hiszen a koncertszám magával hozza a nézőket, ugyanígy a támogatást is az önkormányzattól és a támogatóktól.

I Korábban úgy nyilatkoztak, hogy nagyon nehéz megtervezni egy regionális zenekar számára az évadot, mert a finanszírozás több lábon áll, s előre nehezen kiszámítható. Jelenleg is ez a helyzet?

H. G.: Ez egy szokásos probléma, amibe minden ilyen zenekar belesik, a nagyok is, és bár muszáj több évre előre tervezni, a költségvetésben sajnos ehhez nincs garancia, úgyhogy óvatosan álmodik csak az ember.

Sz. S. M.: Az egyik garanciát a közszolgálati szerződésben foglalt támogatási összeg adja, amit most már többnyire időben megkapnak a zenekarok, így ezzel az összeggel lehet biztosan tervezni. Minden más, ami pályázathoz kötött, az bizonytalan, mert nem tudhatjuk előre, hogy lesz-e és ha igen, mennyi. Ezért annyira fontos a finanszírozás másik része: a minisztériumnak az NKA kezelésében nyújtott támogatása, aminek nagyságrendjében legalább már reménykedhetünk, így tervezhetünk is vele.

I A 2017-ben odaitélt plusz 1,5 milliárdos támogatásból a regionális zenekarok nem részesültek, minthogy nem hivatásos zenekarok. Ez azt jelenti, hogy további lobbitevékenységre kényszerülnek ahhoz, hogy újabb forrásokat szerezzenek?

H. G.: A magánszféra pontosan azért nem száll be a finanszírozásba, mert arra hivatkozik, hogy egy városi fenntartású zenekarnak a város biztosítsa az anyagi hátteret. A nagyságrendek miatt azonban érdemes tudni, hogy egy 5-10 millió forintos támogatás egy hivatásos szimfonikus zenekar számára apróságnak tűnhet, de egy regionális együttesnek viszont óriási mértékű segítséget jelent.

Sz. S. M.: A mecenatúrát ma leginkább az adókedvezmények, elsősorban a TAO jelentik, ebben merül ki a magánszféra támogatása, ugyanakkor nekünk is vannak Egerben olyan szponzoraink, akik nem feltétlenül pénzzel támogatják az együttest: egy borász például be-

száll 20 karton borral, egy nyomda olcsóbban kinyomtatja a koncert plakátjait, egy grafikus megtervezi az arculatunkat szívességből. A cégek egyre kevésbé szállnak be anyagiakkal, ennek a helyébe lépett a társasági adó, ám ehhez is kell persze céget találni, és persze kell jegyértékesítő tevékenység is.

A TAO nekünk 1-2 millió forintot jelent, ami fontos. Éves költségvetésünk jó esetben is maximum 20-25 millió forint, ami a 6-10 milliós városi támogatásból, a 6-8 milliós központi támogatásból, egyéb plusz rendezvényekre kapott támogatásból, a TAO-ból és esetleg más elnyert pályázatból jön össze. Ebből meg tudunk rendezni 20-30 koncertet egy évadban, ami nagyon szép szám ennyi pénzből. A nagyzenekaroknál ezt 100 milliókban számolják, de ott is elsősorban a státuszok viszik el az összegek legnagyobb hányadát. Ha nekünk, regionálisaknak lenne, mondjuk 40 millió forintunk egy évadra, akkor még magasabb színvonalon és nyugodtabban tudnánk működni, előre tervezni, esetleg fejlesztetni, kottát, ne adj isten hangszert vásárolni, de leginkább a művészeket jobban megbecsülni, még státuszok nélkül is. Mindez státuszokkal 250 millió forintnál kezdődne. A státuszok létrehozása, fenntartása költséges dolog, ugyanakkor biztonságot jelent a zenészek számára. Egy vidéki regionális zenekarban játszó muzsikus akkor marad vidéken, ha legalább három lábon tud állni: tanít, játszik az együttesben, és ha van színház, akkor ott is, a zenés darabokban.

I Van-e a Regionális Zenekarok Szövetségének bármely koncepciója, távlati terve arra nézve, hogy a városi együttesek helyzetén hogyan javítson?

H. G.: Nehéz általánosságban ezt megfogalmazni, mert a regionális zenekaroknál a helyi adottságok sokban különböznek, annyit azonban mindannyiunk esetében kijelenthetünk, hogy a célunk a kiszámítható stabil működés elérése. Azt szoktuk mondani, hogy ha már kevés is a támogatás, de az a kevés legyen biztos. Abban már nagy rutint szereztünk, hogy abból a kevésből hogyan lehet mégis sikeres évadot szervezni.

Sz. S. M.: Miközben közgyűléseinken mindenki beszámol a maga küzdelmeiről a fenntartójával, megvitatjuk az elvárásokkal és a különböző nehézségekkel való megbirkózás stratégiáit, abban mind egyetértünk, hogy egy regionális zenekarnak saját otthonában kell megerősítenie a státuszát, és azon kell dolgoznia, hogy egy szeretett, elfogadott együttesé váljon, amely a várost is a fenntartására ösztönzi. Ott helyben kell ezért lobbizni, a város számára pedig folyamatosan bizonyítani, hogy ez a zenekar az övé és jó neki, hogy a zenekultúrának erős bázisa van a régióban, amúgy meg egy jó zenekarral remekül lehet reprezentálni. Kormányzati vagy pályázati részről pedig azt kell látni, hogy ezek a városok is szeretnék a szimfonikus zenekarukat még jobban dotálni, de sok esetben nem tudnak több pénzt rááldozni, mert tudjuk az iskolák, kórházak, utak stb. De ha azt

FOTÓ: GACSÁDI ALBERT

Szabó Sipos Máté

látják, hogy az országos megítélése is nagyobb a zenekaroknak, azaz például eséllyel pályáznak magasabb központi támogatásra, az őket is fejlesztésre ösztönzi. Hiú ábránd lenne azt gondolni, hogy alapvetően megváltozna az a nagyságrend, amivel egy város a zenekarát eddig is támogatta, mégis apró lépésekkel lehet előrehaladni. Ha sikerülne a hivatásosok múlt évi 1,5 milliárd forintos költségvetési megtakarításából érkező extra támogatáshoz hasonló tőkeinjekciót kapnunk nekünk is, illetve bármilyen célzott forráshoz jutnunk, akkor közszolgálati feladatainkat még stabilabban és szélesebb körben tudnánk ellátni.

I Ez azt jelenti, hogy a nemzeti és a kiemelt kategórián túl jó lenne, ha egy regionális kategóriát is kijelölnének a szimfonikusok esetében?

Sz. S. M.: Beszéltem tavaly erről a minisztériumi döntéshozókkal, akik azt mondták, hogy ezt lényegében így is kezelik, csak nincs nyíltan kimondva. Az első év pozitívumai után a támogatások mértéke eltéréseket mutatott, ami nagy feszültséget generált az együttesek között, éppen ezért örülnék annak, hogy ha lenne a pályáztatásban olyan paraméter, vagy olyan alkategória, ami kifejezetten ezekre a zenekarokra fókuszál. Ez megoldás lehetne, és akkor mi is világosabban látnánk az elosztási rendszer működését. Véleményem szerint a szövetség ebben tudna még további lépéseket tenni. Ez egyben presztízskérdés is, nem véletlenül szeretnének sokan csatlakozni hozzánk, akik szintén hasonló státuszt kívánnak elérni. Jobb együtt gondolkodni, hiszen

nem lehet mindig csak helyi szinten ezeket a kérdéseket megvitatni. Remélem, hogy a szövetségünk egyre komolyabb erőfeszítéssel fog képviselni ezeket a zenekaroknak, egyúttal a vidék zenei jövőjének érdekében.

Hatalmas élményt jelent egy kis falu gyerekeinek a hangszerekkel való személyes találkozás. A klasszikus zenét, meggyőződésem szerint, ma már kizárólag élő zenével lehet népszerűsíteni, mert a rádióban már nem hallgatják meg. Minden, ami a közforgalomban hallható, az másféle zene, viszont olyan túlsúlyban van, hogy elhomályosítja a megismerhető zenei palettát, ami ennél jóval szélesebb. Ezért van óriási ereje, amikor 40 gyerekkel vagy akár 400-zal szemben ül 40 zenész, és nekik, ott élőben játszanak. Pontosan erre hivatottak ezek a zenekarok. Mi olyan embereknek muzsikálunk, akik éppen azáltal kezdenek el koncertekre járni, mert mi létezők. Itt nem csak gyerekekről van szó, hanem olyan felnőttekről is, akiknek a szülei sem hallottak még szimfóniát. Más lehetőségük nem lévén, csak nálunk hallhatnak ilyen zenét. Elmegyünk hozzájuk, eljönnek ők is egyszer, majd egyre többen jönnek többször is. Ez hatalmas felelősség.

I Megnéztem például a Gödöllői Szimfonikus Zenekar 2016. évi beszámolóját, amiből az derül ki, hogy az állami támogatások (EMMI, NKA, MMA) és a társasági adóból származó bevételek szinte azonos arányban vannak. A jövőben is erre számítanak?

H. G.: Nagyon sok zenekar függ a taótól, ami ha egyik napról a másikra megszűnne, akkor ki lehetne rakni a bezárt táblát.

Sz. S. M.: A TAO jó dolog, a zenekaroknak és az adományozóknak is, viszont már korábban is felmerült annak a kérdése, hogy a TAO-ból származó összegek mögött minden esetben valós számok állnak-e. Segíteni kell, hogy azokhoz jusson el, akik tényleg teljesítenek. A TAO-t az tudja igazán visszaigényelni, aki jegyet is árul, vagy kap erről igazolást. Igyekszünk minden lehetőséget megragadni, hogy minél több nézőnk legyen, és ezáltal több TAO-hoz jussunk. Persze, ez leginkább a nagy nézőszámú, legtöbbször könnyedebb műfajú előadásoknak kedvez. De hogy csináljak 100 falusi gyerekből TAO-t, amikor nekik fontosabb, hogy a kopott tornatermükben koncertezzünk és ne egy sportcsarnokban. Erre is ki kéne találni valamit, hogy a nehezen eladható értéket jobban támogassák, mint azt, amit amúgy is megvesznek. Persze ez nem kizárólag TAO kérdés. Örülünk, hogy van, és létkérdés, hogy maradjon is.

(Keszler Patrícia)

FELHÍVÁS

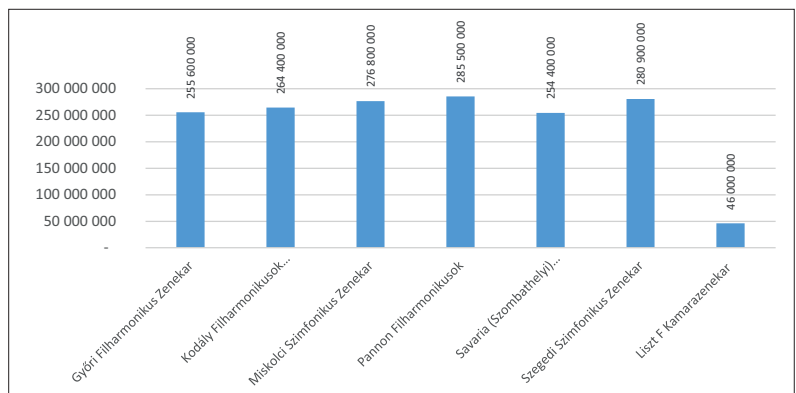
A regionális zenekarok örömmel fogadnának olyan hangszereket, amelyek a hivatásos nagy szimfonikus együttesek számára már nem megfelelőek, de felújíthatók.

Támogatások

A Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi XC. törvény alapján „a települési önkormányzatok által fenntartott, illetve támogatott előadó-művészeti szervezetek támogatása” pontja szerinti támogatás felosztása

Zeneművészeti szervezetek támogatása. Előirányzat: 2939,7mFt	
A nemzeti minősítésű zenekarok támogatása	
Győri Filharmonikus Zenekar	255 600 000
Kodály Filharmonikusok (Kodály Filh. Debr)	264 400 000
Miskolci Szimfonikus Zenekar	276 800 000
Pannon Filharmonikusok	285 500 000
Savaria (Szombathelyi) Szimfonikus Zenekar	254 400 000
Szegedi Szimfonikus Zenekar	280 900 000
Liszt F Kamarazenekar	46 000 000
összesen:	1 617 600 000
A kiemelt minősítésű zenekarok támogatása	
Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar	211 900 000
MÁV Szimfonikus Zenekari Alapítvány	215 900 000
Óbudai Danubia Zenekar	140 000 000
Szolnoki Szimfonikus Zenekar	177 200 000
Zuglói Szent István Király Szimfonikus Zenekar	159 900 000
Budapesti Vonósok	20 200 000
Mendelssohn kamarazenekar	19 700 000
összesen:	944 800 000
A nemzeti minősítésű énekarok támogatása	
Nyíregyházi Cantemus Kórus	120 000 000
Kodály Filharmónia Debrecen – Kodály Kórus	151 500 000
összesen:	271 500 000
A kiemelt minősítésű énekarok támogatása	
Szolnoki Bartók Béla kamarakórus	59 800 000
összesen:	59 800 000

A nemzeti minősítésű zenekarok támogatása

A kiemelt minősítésű zenekarok támogatása

